

JAN HEEMSKERK

REIS OM
DE WERELD IN
80 GOLFVERHALEN

VOORWOORD ROB HOOGLAND

Jan Heemskerk sr. is niet alleen de koning van de oefenswing, zoals hij zichzelf spottend noemt, maar ook van de limerick.

Alle teeboxen van de holes van zijn fabelachtige homecourse De Texelse – hij woont op dat eiland – zijn bijvoorbeeld, op fraaie borden, met een limerick van zijn hand opgesierd. Verder bracht hij, in 2006, het boekje *'53 Texelse Limericks'* op de markt: *'Een vrolijke kijk op jutters en stropers, kokkels en meeuwen, sommeltjes en nonnetjes, poontjes en boontjes en ander Texels spul'*. Als lid van de Nederlandse Vereniging van Geriatische Journalisten, vroeger beter bekend als de Nederlandse Vereniging van Golfspelende Journalisten, heb ik Jan bovendien weleens, toen hij voorzitter van de kascommissie was, zijn controleverklaring tijdens de jaarlijkse algemene ledenvergadering in een stuk of veertien opeenvolgende limericks horen voorlezen, waarna hij de penningmeester ook al met een gedicht volgens het rijmschema aa-bb-a dechargeerde. En uiteraard verwerkte hij altijd een limerick in zijn vermaarde Golfers Magazine-columns.

Toen ik de uitnodiging kreeg om het voorwoord voor dit prachtboek te schrijven, vatte ik om die reden subiet het plan op om, bij wijze van eerbetoon aan de maestro, óók een limerick te componeren, waarin de

kwaliteiten van Jan Heemskerk als schrijver én als golfer zouden worden bezongen.

Maar godsallejezus, dat is nauwelijks te doen als je geen Jan Heemskerk sr. heet. Het is geen verplichting, maar wél een goede gewoonte om in de eerste regel van een limerick een persoon of een dier, alsmede een plaatsnaam te introduceren. En laat die ouwe Heemskerk nou in De Cocksdorp wonen! Wat rijmt dáár in vredesnaam op?

*Er was eens een man uit De Cocksdorp
Wiens golfswing iets had van een wroksworp
Het is echt mijn ding
Zei hij in Ierse kring
Als ik eerst maar zes Jamesons opslorp*

Meer kon ik er niet van maken, verwijzend naar de vrolijke gesprekken tussen ons aan een oude hotelbar in Killarney, co. Kerry, Ierland, tijdens een buitengewoon regenachtig, maar gelukkig uitbundig door Jameson gesponsord driedaags golftoernooi in die regio, waaraan wij eind jaren negentig deelnamen. En dat terwijl ik in de laatste regel al de verschrikkelijke concessie moest doen – ik ben een puritein, geen rapper – om de voorlaatste lettergreep níet exact te laten rijmen.

Nu valt natuurlijk niet te ontkennen dat Jans golfswing in werkelijkheid angstaanjagend veel aan een wroksworp doet denken. Op zijn oefenswing moet zelfs Louis Oosthuizen jaloers zijn: sierlijk, ritmisch, zonder enige inspanning. Maar dan moet die vervelende rotbal worden geraakt en volgt dus het echte werk, in zijn geval een unieke beweging

waarbij geen lichaamsdeel onbenut wordt gelaten. Ik herken er vooral ingehouden woede over van alles en nog wat in, alsmede nauwelijks onderdrukte gevoelens van wraak. Het is inderdaad meer werpen dan swingen.

Dat vindt-ie zelf trouwens ook, al duurt het soms even.

Niet voor niets herinner ik mij een wanhopige uitroep van Jan, een luidkeelse *cri de coeur*, toen wij het in het kader van bovengenoemd Jameson-toernooi op de beroemde baan van Ballybunion gezamenlijk moesten opnemen tegen twee zoals gebruikelijk doodsaai Amerikanen. Jan had zijn bal weer eens in de rough gehazennaaid, waar het helmgras minstens zeven kontjes hoog was. ‘Jan Heemskerk!’ riep hij vervolgens vol zelfhaat tegen zichzelf. ‘Jij! Hebt! Niets! Te! Zoeken! Op! Een! Golfbaan!’

Schateren dus, later ook door Jan zelf.

Die Yanks begrepen er geen snars van.

Plan B, inhoudende dat De Cocksdorp in die limerick door Texel zou worden vervangen, liet ik snel varen. Op Texel rijmt, behalve dek-sel, helemáál niks. Daarom rond ik mijn lofzang op Jan Heemskerk gewoon maar op z’n Hooglands af, zonder poespas, met hier en daar een knipoog, maar wel ieder woord welgemeend.

U bent een grootheid, heer Heemskerk. Vooral dat wil ik gezegd hebben. Ik neem mijn hoed voor je af en buig diep. Je was een begenadigd journalist, die deel uitmaakte van een geweldige redactie toen het weekblad Panorama nog zeer toonaangevend was (als Hans Auer er niet was geweest, was ik geen columnist geworden). Later ging je golfen, zoals zovelen van ons pas op middelbare leeftijd, waarna je

verhalen over golftrips over de hele wereld voor Golfers Magazine en columns voor datzelfde blad ging schrijven. Ik verslond ze allemaal, in de eerste plaats omdat ze van een groot stilistisch vernuft getuigden (kom daar nog maar eens om tegenwoordig, zegt d'oue sok), in de tweede plaats omdat de humor en de zelfspot er vanaf spatten.

Heerlijk dat al die golfverhalen nu zo stijlvol in dit boek zijn verzameld.

Een Cocksdorper golfer, dik tachtig

Niet het spel maar het schrijven machtig

Bundelde kloek

Een groot dik boek

De verhalen zijn stuk voor stuk prachtig

Verrek, zo lukt het dus wel!

HET KONTJE VAN JEAN

1998. WE ZIJN OP DE HILVERSUMSCHE GOLFBAAN. Jean van de Velde heeft het lekkerste kontje van de Tour. Hij vertelt het me lachend op de Hilversumsche Golfbaan. Zijn achterdeel is als zodanig gekwalificeerd door een niet nader gespecificeerd Australisch vrouwenpanel. Het is 1998 en hij wordt hier op het Dutch Open 27e. Hij weet dan nog niet dat hij een jaar later de onsterfelijkheid zal verwerven bij het British Open op Carnoustie in Schotland.

1999. Ik kijk tv. Jean van de Velde, 33, de beste golfer van Frankrijk, wat dat ook mag zeggen, staat op de afslagplaats van de achttiende hole. Het is de vierde dag van het Open. Van de Velde heeft zich dankzij een groot aantal miraculeuze reddingen gehandhaafd op de eerste plaats, die hij al twee dagen bezet. Hij heeft drie slagen voorsprong op de Schot Paul Lawrie en de Amerikaan Justin Leonard, die al binnen zijn. De achttiende hole is niet makkelijk – 487 yards lang, par vier, beekje *Barry Burn* eroverheen – maar lijkt een eenvoudige opgave voor de Fransman. De tv-kijker denkt aan een ijzeren twee om mee te beginnen, een klein ijzer tot voor het slootje, wedge er overheen, rustig bogey'tje en de meest begeerde titel uit golf is binnen.

Dit is wat Van de Velde denkt:

‘*Bon*, dat ging goed op 17. Drie slagen voor. Kan niet meer kapot. Nog even een parretje. De driver maar. Ging niet zo geweldig vandaag, maar alla, het is breed zat hier. En de mensen moeten waar voor hun geld. IJzer is verstandiger, maar laf. Ik ga hier niet een beetje zwak met ijzer spelen. Even laten zien wat een Fransman kan. *Vive la France!*’

Dit is wat zijn caddie Christopher denkt:

‘Jezus, pakt hij weer die pokkedriver. Heeft hij nog geen bal goed meegeslagen vandaag. Waarom niet gewoon een ijzer 2? Al die risico’s voor niks. Het is ook mijn geld. Ik zal blij zijn als het afgelopen is. Oh, gottogottogot, daar gaat-ie weer naar links, recht op die kleresloot.’

Dit is wat BBC-commentator Peter Alliss zegt:

‘Hij pakt de driver. Hm, ik weet niet zeker of dat wel goed is...ooh.. oh,oh...oh,oh,oh, you lucky little rascal.’

Dit is wat de televisiekijker denkt:

‘Wat een rund om met die driver af te slaan. Waarom niet een rustige ijzer. Die Fransoos is mesjokke. Maar hij komt goed weg.’

De bal ligt op enkele meters afstand van *Barry Burn*, die daar enigszins parallel aan de fairway loopt. Een paar rolletjes verder en hij zou in het water zijn gekomen. Van de Velde heeft mazzel. Hij kan rustig naar de fairway chippen en makkelijk met drie op de green komen. Daar komt hij al aanlopen.

Van de Velde denkt: ‘Pfff, goed afgelopen. Even kijken. Nog een 200 meter naar de pin. Ik lig niet zo goed, maar ik zie mijn bal. *Wedge* naar de fairway? Mwah, vind ik lullig. Een kampioen onwaardig. Als ik win, dan moet het in stijl. Zou De Gaulle hier een *wedge* geslagen hebben? Nou dan. *Vive la République.*’

Christopher denkt: ‘Nee, hè, niet naar de pin. Waarom luistert hij nou niet? *Nondenondenondeju!* Wat een eigenwijze sodemieter. Ik zou hiervandaan nog wel een zes maken. Mijn zuster zou hiervandaan nog wel een zes maken. Nee, vanuit dat verdomde hoge gras moet’ie zo nodig ineens naar de green. Ik durf niet te kijken.’

Peter Alliss zegt: ‘Hij gaat toch zeker niet proberen naar de pin te gaan? Ongelooflijk. Links is het allemaal *out of bounds*. Ik denk dat hij op de klok mikt. OOOH...I don’t believe this...wat gebeurt hier...hij ligt nog steeds voor de *burn.*’

De bal van Van de Velde gaat ziedend naar rechts, knalt tegen de tribune, ketst naar beneden op een paar stenen en duikt weer naar rechts het hoge gras in. Daar ligt hij, nauwelijks zichtbaar. Als een golfbal zou kunnen hijgen, dan zou deze bal dat nu doen.

De televisiekijker denkt: ‘Godallemachtig, hoe kan iemand zo stom zijn? Twee slagen verpest. Hij kan nog steeds terug naar de fairway. Met vier op de green, twee putts en hij redt het.’

Van de Velde denkt: ‘Weer goed afgelopen. *Le bon Dieu* is nog steeds op mijn hand. Ha! Ze denken zeker dat ik niet voor de pin durf te gaan. Natuurlijk durf ik dat. Gewoon de wedge eronder, bal op de green, een putt en de par is gemaakt. Zo speelt een kampioen. Wat zei Napoleon ook weer bij de piramiden? *Soldaten, twintig eeuwen kijken op u neder!* Tweeduizend Schotten en honderd miljoen tv-kijkers gaan nu wat zien! *En garde!*

Christopher denkt: ‘Er is nog één ding wat ik kan doen, hem op zijn bek slaan. Hoewel, de hele week heeft hij dit soort ballen gemaakt. Nooit caddie ik nog voor deze man. Als hij het verkloot wil ik toch dezelfde premie. Oh, oh, hij wil echt naar de pin.’

Van de Velde slaat. Zijn bal komt tot rust in het water van *Barry Burn*. Drie slagen gedaan.

Craig Parry denkt: ‘Nog nooit iemand gezien die zijn rondje zo naar de knoppen kon helpen. Die Fransen zijn dus echt gek!’

Paul Lawrie denkt: ‘Ik zal maar even op de putting green gaan oefenen, je weet nooit of er een *play off* komt.’

Peter Alliss zegt: ‘Ik heb veel rare dingen meegemaakt, maar dit...Oh, Jean, Jean, Jean...’

Van de Velde nadert het water. Zijn ogen staan schichtig. Hij ziet bleek.

Hij kijkt omlaag en ziet het balletje liggen.

Van de Velde denkt: 'Hm, mooi helder water hier. Hoeveel lig ik? Even tellen. Een hoog gras, twee tribune, drie water... Als ik hem eruit sla lig ik met vier op de green, een putt voor bogey, niks aan de hand. Hoezo, kan niet uit water slaan... te diep? Zei Jacques Piccard dat soms toen hij in zijn bathyscaaf in de Marianen Trog afdaalde?'

Hij trekt gedecideerd zijn schoenen uit, zijn lange zwarte sokken, zou hij tot aan het kontje toe... nee, hij stapt langs de keiige treetjes van de kade naar beneden, stok in de hand, loopt naar zijn bal. Een huiver van afgrijzen trekt hoorbaar door de duizendkoppige menigte.

Peter Alliss zegt: 'Zijn hersens stopten ongeveer tien minuten geleden. Ik weet niet meer wat ik moet zeggen.'

Caddie Cristopher denkt: 'Zou ik achter hem aangaan en zijn kop net zo lang onder water houden tot het niet meer borrelt?'

Brigitte van de Velde, de knappe blonde echtgenote van de geplaagde golfer staat bij de green te kijken. Men heeft haar verteld dat het gebruikelijk is, dat de echtgenote de winnaar van het Open daar opwacht en hem bedelft onder kussen. Ze doet niets liever. Hedenochtend heeft ze de BBC-verslaggever verteld dat Jean weliswaar niet geweldig goed, maar toch wel redelijk geslagen heeft, na een dinertje met vrienden. Ze is niet verder op de nacht ingegaan. Nu staat ze bij de green te wachten

en te kijken. Weet ze hoeveel slagen hij gedaan heeft? Weet ze hoeveel slagen hij mag? Ze ziet hem bukken om zijn sokken en schoenen uit te doen en onwillekeurig denkt ze aan die Australische meiden die Jean ooit *het lekkerste kontje van de Tour* hebben genoemd. Ze lacht haar parelwitte tanden bloot.

Dit is wat Brigitte van de Velde denkt:

‘Die Jean, die heeft altijd wel iets leuks. Nu gaat hij weer uit het water slaan. Wat een man, mijn Jean! Nooit saai. Hoeveel geld kan hij hier verdienen eigenlijk...was het echt driehonderdtwintigduizend Pond? Hoeveel francs zou dat zijn, drie miljoen? Kan ik eindelijk mijn keukentje verbouwen. Hahaha, ik zie alleen zijn petje nog boven de rand. Hup, *mon amour*, zet hem op. *Je t’aime.*’

De televisiekijker gilt tegen zijn vrouw: ‘He, Anna, wie heb je aan de lijn? Je dochter? Neergooien die telefoon. Bel straks maar terug. Dit moet je zien! Die krankzinnige Fransoos wil uit het water slaan!’

Jean van de Velde denkt: ‘Ik kom makkelijk uit dat water. *Pas de problème.* Dan wordt wel mijn pantalon nat. Staat erg oncharmant. Toch maar droppen. *Reculer pour mieux sauter.*’

Hij klimt uit het water, trekt in de juiste volgorde sokken en schoenen aan, kuiert naar het hoge gras.

Van de Velde denkt: ‘Ik kan hem ook iets verder droppen. Er is daar

een platgetrapt stuk. Dan heb ik een goeie ligging. *Mais non!* Ze zullen nooit van mij kunnen zeggen dat ik de makkelijkste weg heb gekozen. De eer van Frankrijk staat op het spel. *La mort ou les glorieux.*'

Peter Alliss zucht.

De caddie denkt aan warme stranden, hier ver vandaan, een plaats waar ze nog nooit een golfballetje hebben gezien. Het eilandje Mainihi wellicht. Beetje parelduiken...

Van de Velde slaat zijn vijfde bal in de bunker. De duizenden huiveren van genot. Laat die trein naar Glasgow maar vertrekken! De Australiër Parry ligt ook in de bunker. Hij mag eerst en bereikt in één keer de hole. 'Dat moet jij ook doen,' mompelt hij in het voorbijgaan tegen Van de Velde, aan wie een lichte onrust is af te zien.

Brigitte van de Velde denkt: 'Vijfde slag, vijfde slag? Volgens mij pas vier. Hoeveel krijgt hij als hij tweede wordt? Misschien nog wel een miljoen francs. Maken we het keukentje iets kleiner. Wat ziet die schat bleek.'

Van de Velde denkt: 'Eitje. Wat Parry kan kan ik ook. Het is maar zand. Vocht ons onverslaanbare *Légion d'étrangers* niet in alle woestijnen ter wereld? Als kapitein Danjou met een houten linkerhand de vijand aankon, dan kan ik wel een *double bogey* maken. *Allez, après moi le déluge!*'

Hij slaat de bal tot een paar meter van de pin en legt ontspannen aan voor de putt. Tientallen heeft hij er de afgelopen dagen zo gemaakt.

Christopher denkt: ‘Mon Dieu, het valt me nog mee dat hij zijn put-ter pakt. Ik was al bang dat hij zou proberen die bal met zijn driver in de hole te krijgen, alleen maar om te bewijzen dat Fransen alles beter kunnen.’

Brigitte denkt: ‘Als hij zo gebukt staat heeft hij inderdaad een lekker kontje.’

Peter Alliss zegt: ‘Ik zou vannacht een stuk beter slapen als Jean toch nog zou winnen.’

Van de Velde denkt: ‘*Allons enfants de la patrie, le jour de gloire est arrivé.*’

Hij putt de bal in voor een triple bogey zeven. Er komt een play off met Justin Leonard en Paul Lawrie. Van de Velde slaat zijn eerste bal in de dichte bremstruiken, met de driver. Zijn caddie Christopher trekt de tas van Van de Velde over zijn ogen.

Peter Alliss denkt: ‘We hadden dat golf ook nooit moeten exporteren.’

Paul Lawrie wint het British Open.